

УДК 336.1

[https://doi.org/10.33296/2707-0654-13\(26\)-08](https://doi.org/10.33296/2707-0654-13(26)-08)

ПРОХОРОВА ВІКТОРІЯ

доктор економічних наук, професор,
Українська інженерно-педагогічна академія,
м. Харків, Україна
ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0003-2552-2131>

МУШНИКОВА СВІТЛАНА

доктор економічних наук, доцент,
Український державний університет
науки і технологій,
м. Дніпро, Україна
ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0002-3860-522X>

КРУТОВА АНЖЕЛІКА

доктор економічних наук, професор,
Українська інженерно-педагогічна академія,
м. Харків, Україна
ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0002-7154-6233>

**МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ВІДНОВЛЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Анотація. В дослідженні зазначено, що фінансові ресурси промислових підприємств є найбільш обмеженими й дефіцитними ресурсами. В сучасних умовах функціонування промислових підприємств виникає необхідність їх відновлення внаслідок ряду причин, а саме: втрати значної частки внутрішнього та зовнішнього ринків збуту промислової продукції внаслідок обмежень, спричинених коронавірусною кризою; втрати значних обсягів фінансових ресурсів внутрішнього та зовнішнього походження через скорочення та/або повного припинення діяльності; погіршення стану основних фондів через фізичний та моральний їх знос; погіршення інвестиційного клімату в державі також внаслідок форс мажорних обставин з однієї сторони, та через високі ризики інвесторів неповернення інвестиційних коштів.

Досліджено роботи вітчизняних та закордонних науковців та практиків, зазначено підходи до розуміння сутності «фінансові ресурси» підприємства, які умовно можна згрупувати наступним чином: «фінансові ресурси» промислових

підприємств можуть виступати «фінансовим забезпеченням», або «джерелом фінансування» їх діяльності; «фінансові ресурси» як результат руху фінансових потоків. Авторами доведено необхідність процесу відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств, відправною точкою якого є визначення стратегічних й коригування тактичних цілей діяльності відповідно поточних умов функціонування. В дослідженні доведено застосування комплексного підходу до відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств, поєднуючи методи самофінансування, кредитного, інвестиційного та бюджетного фінансування.

Авторами надано рекомендації щодо подальших досліджень в рамках отримання синергетичного позитивного ефекту від змішаного методу відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств; необхідно на підставі багатофакторного статистичного спостереження та аналізу провести дослідження представницького обсягу промислових підприємств за галузевим спрямуванням й визначити необхідний ваговий внесок та вплив кожного з методів і засобів відновлення фінансових ресурсів.

Ключові слова: фінансові ресурси, промислове підприємство, державна підтримка, самофінансування, кредитне фінансування, бюджетне фінансування, інвестиційне фінансування.

Вступ. Нестабільний стан національної економіки, який спостерігався протягом останніх п'ятнадцяти років та підсилювався світовою і внутрішньою економічною кризами відзначився на результатах діяльності промислових підприємств, зокрема процесі управління фінансовими ресурсами, які є найбільш обмеженими ресурсами промислових підприємств. Наявність необхідного та достатнього їх обсягу в поточну діяльність через просте відтворення, в розвиток підприємства через розширене відтворення або інноваційний розвиток підприємства, є запорукою отримання промисловими підприємствами значних позитивних фінансових результатів.

Але в сучасних умовах господарювання визначається недостатність формування як власних фінансових ресурсів промислових підприємств, таких як: чистий прибуток, додаткова капіталізація підприємств, обмеженість або повна відсутність грошових засобів і т.д., так й зовнішніх джерел фінансування діяльності підприємств, а саме: інвестицій, довгострокових та

короткострокових банківських кредитів, поточних взаємозаліків. Саме погіршення стану формування та використання фінансових ресурсів промислових підприємств перешкоджає оновленню їх основних фондів, впровадженню інноваційних проєктів управління, введення новітніх технологій, продукції й т.д. Тому питання відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств є найбільш важливими. Поряд з традиційними методами та засобами відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств, такими як: розширення діяльності, пошук нових ринків збуту, зниження собівартості продукції і тому інші, в сучасних умовах необхідне впровадження змішаних методів відтворення фінансових ресурсів із значною підтримкою держави через зниження податкового тягаря на промислові підприємства окремих галузей національної економіки, надання державних гарантій іноземним інвесторам щодо зниження ризиків і т.д.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Протягом значного часу увага науковців спрямована на визначення поняття, класифікацію, функції, методи управління фінансовими ресурсами підприємств. Серед них необхідно зазначити роботи: Опаріна В.М., Романенко О.Р., Василика О.Д. та багатьох ін. Інші, як вітчизняні так й закордонні науковці, такі як: Гуцул М.О.[1], Дропа Я.Б., Макаренко У.Б.[3], Єрмошкіна О.В.[4], та ін. ототожнюють фінансові ресурси з фінансовим забезпеченням, з чим можна погодитись в рамках охоплення стадії їх управління, але зауважити на те, що фінансове забезпечення є більш широким за значенням поняттям, ніж фінансові ресурси підприємств.

Тому, питання відновлення формування обсягів фінансових ресурсів з ефективним їх розподілом та використанням сьогодні є одним з важливих завдань функціонування діяльності промислових підприємств.

Метою статті є визначення і обґрунтування методів та засобів відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств в складних, високо ризикованих умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи французьке походження поняття «ресурси» – «*ressources*» (франц.), як джерело покриття потреб, допоміжний засіб, слід зазначити про обмеженість обсягів формування, розподілу та використання саме фінансових ресурсів промислових підприємств. Дотепер науковці не дійшли до однієї думки про визначення поняття «фінансові ресурси» підприємства, але функції, які виконують фінансові ресурси залежно від стадії управління ними (формування, розподіл або використання), в тому чи іншому сенсі співпадають у багатьох авторів, та виділяють в загальному розумінні такі з них, як: відтворювальна (забезпечувальна), розподільча, контрольна, регулююча та ін.

Існує досить розповсюджена думка вітчизняних та закордонних авторів про те, що «фінансові ресурси» промислових підприємств можуть виступати «фінансовим забезпеченням», або «джерелом фінансування» їх діяльності [3], [6], [8]. З цим твердженням слід погодитися у випадку, коли фінансові ресурси виконують відтворювальну (забезпечувальну) функцію, тобто дію в значенні забезпечення рівня задоволеності, гарантування та створення умов для поточної діяльності через вибір форм фінансових ресурсів та джерел фінансування. Регулююча функція спрямована на процес розширеного відтворення та/або подальший розвиток промислового підприємства із зазначенням конкретних методів фінансового забезпечення діяльності.

З іншої сторони, деякими науковцями зазначається розуміння поняття «фінансові ресурси» як результат руху фінансових потоків [1, 4]. Вважаємо доцільним прийняття такого твердження в рамках виконання розподільчої та контрольної функцій фінансових ресурсів промислових підприємств. Саме фінансові ресурси створюють фінансові потоки на різних рівнях управління промисловим підприємством розподіляючи та контролюючи обсяги їх формування, розподілу та використання в процесі поточної діяльності та розширеного його відтворення.

Відомо, що однією з основних характерних ознак фінансових ресурсів є поділ їх на ресурси внутрішнього та зовнішнього походження, фондову та нефондову форми. Внутрішні фінансові ресурси промислового підприємства формуються внаслідок його поточної діяльності або розширеного відтворення, формування зовнішніх ресурсів відбувається на взаємовигідних умовах між учасниками ринкових відносин (промисловим підприємством, державними установами, фінансовими посередниками, іноземними суб'єктами і т.п.). Але в складних сучасних умовах функціонування промислових підприємств, в умовах воєнної агресії та ведення активних бойових дій на деяких територіях держави, постає питання відновлення, перегляду складу та структури формування й використання фінансових ресурсів залежно від цілей діяльності підприємств. Підставою для таких висновків стало аналітичне дослідження, що проведено відповідно до офіційної статистичної інформації [2, 5] за 2016-2020 роки. Нажаль, внаслідок подій що відбуваються, не вся актуальна інформація з офіційних джерел оновлена, тому, щодо співставлення даних, обрано саме цей період дослідження, результати якого приведено на рис. 1 та 2.

Рис. 1. Структура джерел фінансування (фінансових ресурсів) поточної діяльності промислових підприємств за 2016-2020 р.р.*

*Складено авторами на підставі [2, 5]

Виходячи з результатів аналізу (рис. 1), можна зробити висновок, що основними фінансовими ресурсами поточної діяльності промислових підприємств стали поточні зобов'язання та забезпечення діяльності, причому їх доля протягом останніх п'яти років майже не змінювалася. Незначною часткою стало самофінансування діяльності підприємств.

Джерела фінансування процесу інноваційного розвитку промислових підприємств (рис. 2) має якісно іншу структуру фінансових ресурсів ніж фінансування поточної діяльності. Майже на 80% інноваційний розвиток промислових підприємств відбувається за власні кошти підприємств. Незначною долею участі в інноваційному розвитку відзначаються фінансові ресурси держави та інших джерел.

Рис. 2. Структура джерел фінансування інноваційного розвитку промислових підприємств за 2016-2020 р.р.*

*Складено авторами на підставі [2, 5]

Участь іноземних інвесторів у інноваційному розвитку промислових

підприємств на кінець 2020 року знизилася до нуля. Це можна пояснити складною політичною та економічною обстановкою в Україні протягом останніх восьми років, у зв'язку з чим знижується й кількість інноваційно активних підприємств, бо самотужки складно ввести в дію інноваційні технології, продукти та тому інше.

Таким чином, в сучасних економічних умовах постає необхідність відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств в зв'язку з:

– втратою значних обсягів фінансових ресурсів внутрішнього та зовнішнього походження через скорочення та/або повного припинення діяльності, відповідно й зниження обсягів реалізованої продукції промисловими підприємствами;

– погіршення стану основних фондів через фізичний та моральний їх знос, що призводить до виготовлення продукції в якості, яка не задовольняє споживачів;

– погіршення інвестиційного клімату в державі також внаслідок форс мажорних обставин з однієї сторони, та через високі ризики інвесторів неповернення інвестиційних коштів через неможливість відновлення промислових підприємств протягом тривалого часу (більш ніж три роки) і т.д.

Таким чином, відправною точкою процесу відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств є визначення стратегічних й коригування тактичних цілей діяльності відповідно поточних умов функціонування (рис. 3).

Залежно від обраної цілі функціонування підприємства визначається кількісна та якісна спроможність формування й використання внутрішніх та/або зовнішніх фінансових ресурсів в межах функцій, які вони виконують в тих чи інших обставинах. Узагальнюючи існуючі методи й заходи формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, саме для відновлення обсягів фінансових ресурсів промислових підприємств в сучасних умовах

господарювання необхідне застосування комплексного підходу, поєднуючи методи самофінансування, кредитного, інвестиційного та бюджетного фінансування з визначенням вагової участі кожного з методів фінансування щодо отримання синергетичного ефекту у прийнятті оптимального управлінського рішення відповідно цілейта взаємовигідних умов.

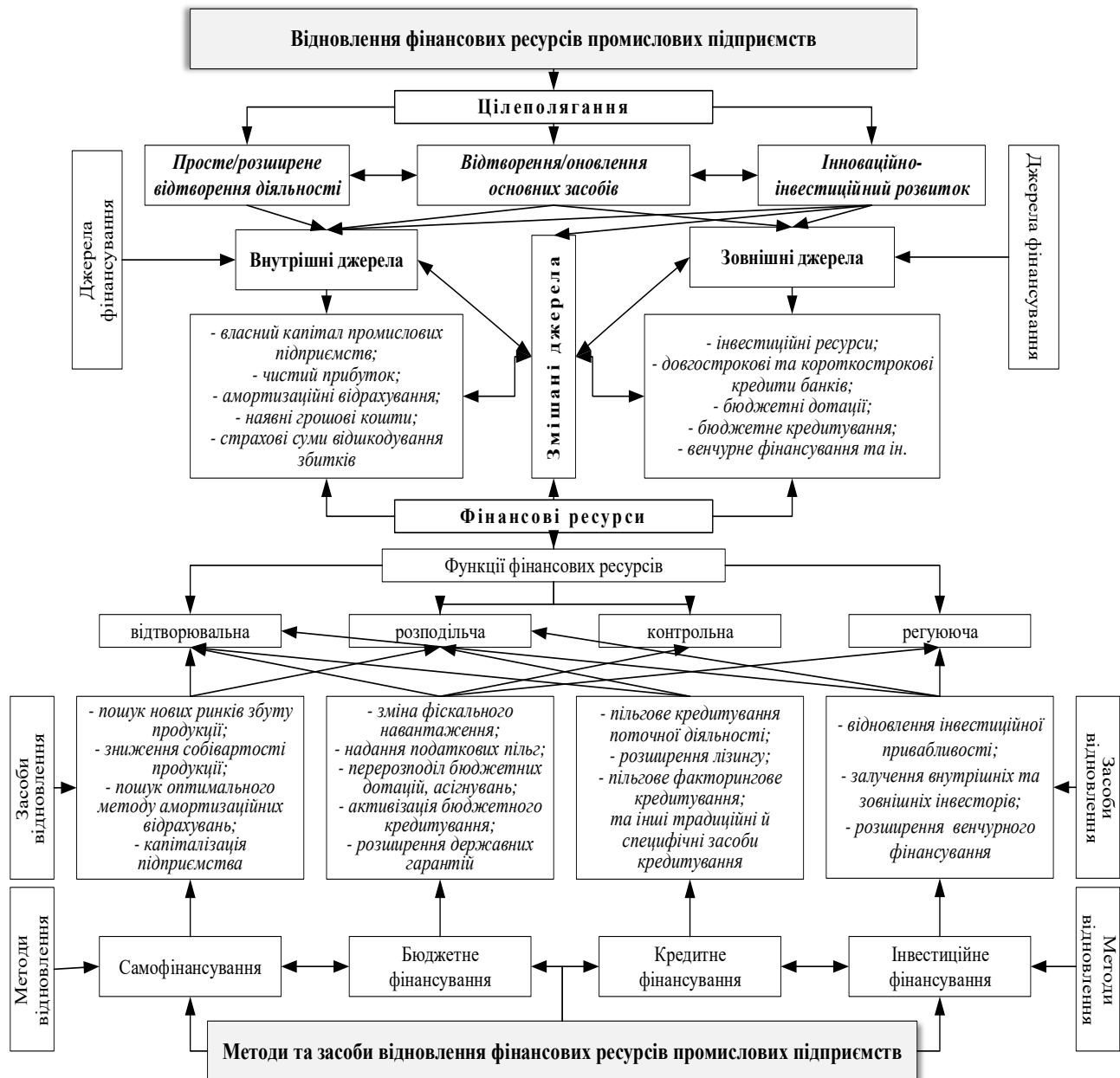

Рис. 3. Методи та засоби відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств

*Складено авторами

© Українська інженерно-педагогічна академія

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»

© Прохорова В., Мушнікова С., Крутова А.

Повне самофінансування передбачає формування та використання внутрішніх власних джерел фінансування діяльності, а саме: чистий прибуток, власний капітал, наявні грошові кошти, амортизаційні відрахування та ін. Самофінансування є основним з методів відновлення фінансових ресурсів підприємства, що засноване на використанні власних ресурсів у фондovій та нефондовій формах для забезпечення простого/розширеного відтворення діяльності, розвитку підприємницької діяльності, і є одним з найбільш безпечних методів фінансового забезпечення. Але, в умовах що склалися, саме внутрішні фінансові ресурси потребують відновлення. В цьому випадку необхідна більш дієва підтримка держави, фінансових інституцій, міжнародних організацій.

Наряду з отриманням бюджетного фінансування за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів на безповоротній основі, на основі цільового характеру використання отриманих коштів, деякі галузі національної економіки потребують перегляду фіскального навантаження, отримання податкових пільг відповідно часу. З іншої сторони, в складні часи держава повинна виступати гарантом перед внутрішніми та зовнішніми інвесторами для можливості подолання наслідків коронакризи промисловими підприємствами, в тому числі відновлення їх фінансових ресурсів.

Кредитне фінансування займає проміжне місце між самофінансуванням й державним фінансуванням діяльності промислових підприємств. Увага кредитного фінансування, яке здійснюється за рахунок мобілізації тимчасово вільних коштів фінансовими інституціями, повинна бути спрямована на надання пільгових кредитів як в поточну діяльність, так й середньо термінових кредитів (строком до трьох років) для можливості відновлення основних засобів на основі принципів забезпеченості, платності, поверненості, цільового призначення. Особливого значення в сучасних умовах набувають операції

кредитного характеру такі, як: факторинг, лізинг. Незважаючи на високу ризикованість цих операцій для фінансових інституцій, при підтримці держави, з отриманням від неї гарантій, у поєднанні з частковою бюджетною підтримкою промислових підприємств, рівень ризикованості значно знижується.

Із розширенням співробітництва України з країнами ЄС, інших країн світу та міжнародних організацій та фондів, промислові підприємства отримали можливість отримання кредитів від міжнародних організацій. Донорське фінансування здійснюється на безоплатній основі іноземними державами, урядами іноземних держав, спеціальними міжнародними фондами та організаціями, як правило, у вигляді грантів у рамках міжнародної технічної допомоги. Наприклад, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) надає гранти на покриття частини витрат у рамках проєктів розвитку підприємств та програм підтримки бізнесу, бізнес-консультації. Центральноевропейська ініціатива (Програма обміну ноу-хау) надає гранти на розвиток ділового середовища, створення робочих місць, захист навколишнього середовища, енергетичну ефективність, розвиток управлінського потенціалу та ін. Реформа та зміцнення фінансового сектору Financial Sector Reform and Strengthening (FIRST) надає гранти на розвиток приватного сектора (ділове середовище) та ін. Державно-приватна дорадча інфраструктурна програма у співпраці з програмою PPIAF та Групою Світового банку приймає заявки на гранти на розвиток приватного сектора (ділове середовище) та ін. [7]. Але, без гарантійної державної підтримки іноземне кредитування діяльності та розвитку промислових підприємств стає вкрай складним.

Найбільш складними є обставини з інвестиційним фінансуванням розвитку промислових підприємств, в тому числі й інноваційного розвитку.

Відновлення інвестиційної привабливості можливо лише через нормальне функціонування поточної діяльності підприємств. Одним з умов нормального функціонування поточної діяльності промислових підприємств є наявність власних (внутрішніх) фінансових ресурсів та можливість отримання зовнішніх (кредитних, бюджетних і т.д.) фінансових ресурсів. Виходить замкнуте коло, коли одна умова не може бути виконана без іншої. В цьому випадку необхідне використання змішаного фінансування, використовуючи заходи самофінансування, кредитного, інвестиційного з отриманням державних гарантій. Це надасть можливості розподілити ризики, які виникають внаслідок процесу відновлення фінансових ресурсів, між всіма учасниками процесу.

В подальшому для отримання синергетичного позитивного ефекту від змішаного методу відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств, необхідно на підставі багатофакторного статистичного спостереження та аналізу провести дослідження представницького обсягу промислових підприємств за галузевим спрямуванням й визначити необхідний ваговий внесок та вплив кожного з методів і засобів відновлення фінансових ресурсів за взаємовигідних умов всіх учасників процесу.

Висновок. Зазначивши складність сучасної соціально-економічної, політичної ситуації в країні, увага зосереджена на процесі відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств як одного з обмеженого й дефіцитного ресурсу. Дослідивши роботи вітчизняних та закордонних науковців та практиків, зазначено підходи до розуміння сутності «фінансові ресурси» підприємства, які умовно можна згрупувати наступним чином: «фінансові ресурси» промислових підприємств можуть виступати «фінансовим забезпеченням», або «джерелом фінансування» їх діяльності; «фінансові ресурси» як результат руху фінансових потоків. Також, можна стверджувати про функціональні особливості фінансових ресурсів такі, як: забезпечення

простого та/або розширеного відтворення з фінансуванням загальнодержавних витрат; виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат із розширеного відтворення; виконання статутних цілей підприємства; формування доданої вартості; джерело відшкодування вибуття та капітального ремонту основних фондів, забезпечення розширеного відтворення та задоволення суспільних потреб.

Визначивши складність формування, розподілу та використання фінансових ресурсів промислових підприємств в сучасних умовах на підставі проведеного аналізу, авторами доведено необхідність процесу відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств відправною точкою якого є визначення стратегічних й коригування тактичних цілей діяльності відповідно поточних умов функціонування.

Узагальнюючи існуючі методи й заходи формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, саме для відновлення обсягів фінансових ресурсів промислових підприємств в сучасних умовах господарювання необхідне застосування комплексного підходу, поєднуючи методи самофінансування, кредитного, інвестиційного та бюджетного фінансування.

Для отримання синергетичного позитивного ефекту від змішаного методу відновлення фінансових ресурсів промислових підприємств, необхідно на підставі багатофакторного статистичного спостереження та аналізу провести дослідження представницького обсягу промислових підприємств за галузевим спрямуванням й визначити необхідний ваговий внесок та вплив кожного з методів і засобів відновлення фінансових ресурсів.

Використана література

1. Гуцул М.О. Фінансове забезпечення стійкого розвитку підприємства: економічна сутність та особливості. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. №17 (частина 1), 2016. С. 112-115.

2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Дропа Я.Б. Сутність і методи фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку України / Я.Б.Дропа, У.Б.Макаренко // *Проблеми системного підходу в економіці*. № 1(69), 2019. С. 91-98.
4. Єрмошкіна О.В. Управління фінансовими потоками промислових підприємств: теорія, практика, перспективи: Монографія / О.В.Єрмошкіна. – Д.: Національний гірничий університет, 2009. – 479 с.
5. Промисловість України у 2016-2020 роках, статистичний збірник, Київ, 2021 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/12/zb_prom_16_20.pdf.
6. Савчук В.А. Фінансове забезпечення виконання функцій держави. *Інвестиції: практика та досвід*. № 22, 2013. С. 46-49.
7. Свистун Л.А. Підходи до фінансового забезпечення діяльності малих підприємств. *Ефективна економіка*. № 6, 2019. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7122>.
8. Шевченко В.О. Напрямки використання фінансових ресурсів підприємств. *Європейські перспективи*. № 5, 2014. С. 126-133.

References

1. Hutsul M.O. Finansove zabezpechennia stiikoho rozvytku pidpryemstva: ekonomichna sutnist ta osoblyvosti. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. №17 (chastyna 1), 2016. S. 112-115.
2. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Ofitsiynyi sait / [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Dropa Ya.B. Sutnist i metody finansovoho zabezpechennia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy / Ya.B. Dropa, U.B. Makarenko // *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*. № 1(69), 2019. S. 91-98.
4. Iermoshkina O.V. Upravlinnia finansovymy potokamy promyslovykh pidpryemstv: teoriia, praktyka, perspektyvy: Monohrafiia / O.V. Yermoshkina. – D.: Natsionalnyi hirnychyi universytet, 2009. – 479 s.
5. Promyslovist Ukrainy u 2016–2020 rokakh, statystychnyi zbirnyk, Kyiv, 2021 / [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/12/zb_prom_16_20.pdf.
6. Savchuk V.A. Finansove zabezpechennia vykonannia funktsii derzhavy / V.A. Savchuk // *Investytsii: praktyka ta dosvid*. №22, 2013. S. 46-49.
7. Svystun L.A. Pidkhody do finansovoho zabezpechennia diialnosti malykh pidpryemstv. *Efektivna ekonomika*. № 6, 2019. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7122>.

8. Shevchenko V.O. Napriamky vykorystannia finansovykh resursiv pidpriemstv. Yevropeiski perspektyvy № 5, 2014. S. 126-133.

Виктория Владимировна Прохорова,

доктор экономических наук, профессор,

Украинская инженерно-педагогическая академия, г. Харьков, Украина

Светлана Анатольевна Мушникова,

доктор экономических наук, доцент,

Украинский государственный университет науки и технологий,
г. Днепр, Украина

Анжелика Сергеевна Крутова,

доктор экономических наук, профессор,

Украинская инженерно-педагогическая академия, г. Харьков, Украина

МЕТОДЫ И СРЕДСТВА ВОЗОБНОВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ

Аннотация. В исследовании отмечено, что финансовые ресурсы промышленных предприятий являются наиболее ограниченными и дефицитными ресурсами. В современных условиях функционирования промышленных предприятий возникает необходимость их восстановления по ряду причин, а именно из-за: потери значительной доли внутреннего и внешнего рынков сбыта промышленной продукции вследствие форс мажорных обстоятельств; потерей значительных объемов финансовых ресурсов внутреннего и внешнего происхождения из-за сокращения и/или полного прекращения деятельности; ухудшения состояния основных фондов из-за физического и морального их износа; ухудшения инвестиционного климата в государстве также вследствие форс мажорных обстоятельств с одной стороны и из-за высоких рисков инвесторов.

Исследованы работы отечественных и зарубежных ученых и практиков, определены подходы к пониманию сущности «финансовые ресурсы» предприятия, которые условно можно сгруппировать следующим образом: «финансовые ресурсы» промышленных предприятий могут выступать «финансовым обеспечением» или «источником финансирования» их деятельности; «финансовые ресурсы» как результат движения финансовых потоков. Авторами обоснована необходимость процесса восстановления

финансовых ресурсов промышленных предприятий, отправной точкой которого является определение стратегических и корректировка тактических целей деятельности в соответствии с текущими условиями функционирования. В исследовании обосновано применение комплексного подхода к возобновлению финансовых ресурсов промышленных предприятий, комбинируя методы самофинансирования, кредитного, инвестиционного и бюджетного финансирования.

Авторами даны рекомендации для дальнейших исследований в рамках получения синергетического положительного эффекта от смешанного метода восстановления финансовых ресурсов промышленных предприятий, на основании многофакторного статистического наблюдения и анализа необходимо провести исследования представительского количества промышленных предприятий по отраслевому направлению и определить необходимый весовой вклад и влияние каждого из методов и средств восстановления денежных ресурсов.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, промышленное предприятие, государственная поддержка, самофинансирование, кредитное финансирование, бюджетное финансирование, инвестиционное финансирование.

Victoria Vl. Prokhorova

Doctor of Economics, Professor,

Ukrainian Engineering and Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

Svitlana A. Mushnykova,

Doctor of Economics, Associate Professor,

Ukrainian State University of Science and Technologies, Dnepr, Ukraine

Anzhelyka S.Krutova

Doctor of Economics, Professor,

Ukrainian Engineering and Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

METHODS AND MEANS OF RENEWAL OF FINANCIAL RESOURCES OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS OF ECONOMY

Annotation. The study noted that the financial resources of industrial enterprises are the most limited and scarce resources. In the modern conditions of the functioning of industrial enterprises, there is a need to restore them for a number of reasons, namely because of: the loss of a significant share of the domestic and foreign markets for industrial products due to force majeure; loss of significant amounts of

financial resources of internal and external origin due to the reduction and / or complete cessation of activities; deterioration of the condition of fixed assets due to their physical and moral deterioration; the deterioration of the investment climate in the state also due to force majeure on the one hand and because of the high risks of investors.

The works of domestic and foreign scientists and practitioners have been studied, approaches to understanding the essence of the "financial resources" of an enterprise have been determined, which can be conditionally grouped as follows: "financial resources" of industrial enterprises can act as "financial support" or "source of financing" of their activities; "financial resources" as a result of the movement of financial flows. The authors substantiate the need for the process of restoring the financial resources of industrial enterprises, the starting point of which is the definition of strategic and adjustment of tactical goals of activity in accordance with the current operating conditions. The study substantiates the application of an integrated approach to the renewal of the financial resources of industrial enterprises, combining the methods of self-financing, credit, investment and budget financing.

The authors give recommendations for further research in the framework of obtaining a synergistic positive effect from the mixed method of restoring the financial resources of industrial enterprises, based on multivariate statistical observation and analysis, it is necessary to conduct research on the representative number of industrial enterprises in the industry direction and determine the necessary weight contribution and the impact of each of the methods and means recovery of funds.

Key words: financial resources, industrial enterprise, state support, self-financing, credit financing, budget financing, investment financing.